

Vatkovska M. G., candidate of philosophical Sciences (PhD), Associate Professor, Professor of the Department of Philosophy of Higher Educational Institution «Dnipro Academy of Continuing Education» (Ukraine, Dnipro), vatkovskaya@gmail.com

Self-realization of personality: the philosophical generalization attempt

An attempt has been made to generalize various areas of study of the phenomenon of personality self-realization. The polarity of the interpretation of the personality self-realization concept in the field of humanitarian knowledge is emphasized. It is grounded that the problem of the personality self-realization belongs to the most ancient and permanent objects of philosophical research. The purpose of the paper is to conduct a generalized study of the personality self-realization within the limits of philosophical knowledge. The work is based on the use of methods of generalization and modeling, the application of which allowed to form the conceptual core of the analysis of the phenomenon of personality self-realization, the main components of which should be: personality self-realization within the social space, personality self-realization as a strategic model of human development, ontological and epistemological dimensions of self-realization of personality. The formed conceptual core of the study of personality self-realization, without pretending to be exhaustive, allows us to outline the further directions of problem development, among which the process of convergence of personality self-realization researches within the limits of humanitarian knowledge are not peripheral.

Keywords: self-realization, personality, social space, phenomenon.

* * *

УДК 327.7:316.42:316.324.8

Венцель Н. В.,

аспірантка кафедри філософії Житомирського державного університету ім. Івана Франка, викладач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (Україна, Житомир), n.ventsel@ukr.net

Соціально-філософський аналіз діяльності міжнародних організацій у контексті поглиблення нелінійності розвитку світ-системи

Здійснено аналіз трансформації діяльності міжнародних організацій в ситуації нелінійності розвитку сучасної світ-системи. У дослідженні розглянуто суспільну значущість діяльності міжнародних організацій на прикладі Організації Об'єднаних Націй, Організації з безпеки і співробітництва в Європі та Міжнародного валютного фонду. Поряд із цим у статті на основі соціально-філософського аналізу активності міжнародних організацій у площині подолання збройних конфліктів, нівеляції екстремізму й тероризму, подолання економічної відсталості країн периферії світ-системи, пошуку відповідей на виклики четвертої промислової революції, обґрунтовано необхідність нагального реформування механізмів міжнародної співпраці в умовах наростаючої транзитивності світ-системи.

Ключові слова: глобальна проблема, глобалізація, збройний конфлікт, міжнародні організації, світ-система, суспільство.

У ситуації посилення глобалізаційних процесів у різних сферах розвитку суспільства співробітництво між різними країнами вийшло на якісно новий рівень, атрибутивною ознакою якого є, з одного боку, значне зростання активності міжнародних організацій, а з другого боку, зменшення рівня ефективності їх діяльності. В умовах глобалізації світ-системи міжнародні організації, реагуючи на економічні кризи, деформації валютного паритету, виникнення нових та загострення старих збройних конфліктів, активно еволюціонували, поставивши перед цивілізацією цілу низку нових викликів. Тому актуальними залишаються питання про відповідність їх діяльності проголошеним при утворенні цілям і завданням та про рівень їх ефективності в ситуації транзитивності сучасної світ-системи.

Економічна й комунікативна інтеграція, розвиток і зростання ролі міжнародних урядових організацій,

наддержавних політично-економічних об'єднань, неурядових і некомерційних міжнародних організацій сприяють поширенню глобалізаційних процесів у країнах «третього і четвертого світу».

Проте серед цих країн багато таких, в яких основна частина населення проживає за межею бідності, а влада не може забезпечити громадянам соціальну підтримку та захист. Існують і держави, які не тільки нездатні забезпечити територіальну цілісність, а й є некерованими і нелегітимними з позиції міжнародної спільноти. Значною мірою до групи цих держав належать практично всі країни периферії, які від країн ядра та напівпериферії світ-системи відрізняються масштабом та кількістю проблем, що заважають успішному соціально-економічному розвитку найбідніших країн.

Комплексність та глобальність проблем розвитку країн світ-системи ставлять перед науковою спільнотою питання про необхідність переосмислення механізму співпраці з міжнародними організаціями та оцінки її результатів. Наукові дебати щодо дослідження проблематики впливу міжнародної допомоги на соціальний та економічний розвиток країн світ-системи тривають не одне десятиліття, вони знайшли відображення у працях філософів, економістів, юристів, які вивчають міжнародне право, та політологів. При цьому дослідники підходять до вирішення означеної проблеми з різних наукових позицій, фокусуючи увагу на аспектах впливу міжнародних організацій та інституцій через надання гуманітарної та фінансової допомоги країнам «третього і четвертого світу», вивчаючи позитивні та негативні сторони зазначеного впливу. Дослідженням проблематики міжнародних відносин, ролі міжнародних організацій та їх впливу на економічно-соціальний розвиток найбідніших країн займалися філософи, економісти та соціологи, серед яких У. Бек, І. Валлерстайн, В. Гесць, Е. Гелнер, С. Дацук, Г. Мюрдаль, Н. Ковтун, М. Козловець, В. Колосова, Р. Кохен, Г. Маркузе, Дж. Най, К. Поланьї, Дж. Розенау, П. Самуельсон, Ф. фон Хайєк, С. Хантінгтон, Ф. Фукуяма та ін.

У більшості наукових праць увага зосереджена на проблематиці тих світових процесів, які характеризують феномен глобалізації і поведінку акторів міжнародних організацій в умовах глобалізації. Тому міжнародні організації та інституції є вагомими суб'єктами глобалізації, а відтак актуальним залишається дослідження проблеми їх впливу на нелінійність розвитку світ-системи внаслідок глобалізаційних процесів. Крім того, сучасний стан міжнародної політики безпеки країн світ-системи, який впливає на нелінійність розвитку, перебуває на периферії досліджень і вимагає суттєвого філософського осмислення, оскільки наукові праці, у яких вивчається вказана проблема, переважно присвячені аналізу реальних військових операцій і фокусуються на їх технічних аспектах і механізмах.

Тому метою дослідження є здійснення соціально-філософського аналізу впливу діяльності міжнародних організацій на нелінійність розвитку світ-системи в умовах посилення глобалізаційних процесів.

Філософське осмислення специфіки діяльності міжнародних організацій має доволі давню історію. Так, один з найяскравіших представників німецького Просвітництва І. Кант розглядав міждержавні відно-

сини і політику їх реалізації у контексті проблеми співвідношення права і моралі. У відомій праці «До вічного миру» мислитель акцентував увагу на неприпустимості втручання у діяльність іншої держави та оцінював співвідношення політики з мораллю, заявивши про їх уявну «розбіжність» та справжню «єдність», вказуючи що «мораль розрубує вузол, який політика не може розв'язати» [1]. Кенігсберзький просвітник зазначав: «Тому повинен існувати особливий союз, який можна назвати союзом миру (foedus pacificum) і який відрізнявся б від мирного договору (pactum pacis) тим, що останній прагне покласти кінець якійсь одній війні, тоді як перший – усім війнам, і назавжди. Цей союз має на меті не набуття влади державою, а виключно лише підтримку і забезпечення свободи держави для неї самої і в той же час для інших союзних держав, причому це не створює для них необхідності (подібно до людей у природному стані) коритися публічним законам і їх примусу» [1, с. 270].

Хоча у пізніших працях філософ зазначав, що «вічний мир» є нездійсненою ідеєю, проте принципи, які його наближають, є здійсненими та заснованими на обов'язку, тому орієнтуватися потрібно на цей ідеал [2]. На разі, у контексті глобалізації діяльності міжнародних організацій, кантівській концепції «вічного миру» приділяється все більше увага. У сучасній філософській парадигмі вона цілком обгрунтовано розглядається як вихідна позиція лібералізму. Фактично більше 220-ти років тому І. Кант став одним з фундаторів ідеї необхідності об'єднання Європи та її роззброєння.

Напередодні закінчення Другої світової війни австрійський філософ та економіст Ф. фон Хайєк, підтримуючи ідеї класичного лібералізму, водночас зазначав про недопустимість формування наднаціональних органів та міжнародного планування, яке може стати неприкритою диктатурою і втіленням ідеї націонал-соціалізму про існування великомасштабного господарства, яким керує раса господарів, що може призвести до зростання напруги у світі. На думку науковця, якщо високорозвинуті нації почнуть силою нав'язувати іншим свої моральні принципи, які для інших чужі, то вони ризикують потрапити до ситуації, коли їм самим доведеться діяти аморально [3, с. 211–217]. Тому важливість кантівських «заборонних законів» для збереження миру стає очевидною. Німецький просвітник вважав, що насильницьке втручання у внутрішні справи будь-якої держави є неприпустимим. При цьому І. Кант передбачав, що для дотримання «заборонних законів» необхідний високий моральний і інтелектуальний рівень правителів держав, вагоме почуття відповідальності правлячої політичної еліти [1]. За умови дотримання цих положень, за твердженням Н. Ковтун, відбувається «... закріплення нових процедур і правил гри у конституціях, нормах, законах, котрі регулюють застосування владних повноважень. Правове закріплення відповідних норм і законів можливе лише на основі актуалізації вольового компоненту соціальної активності пасіонарія. Водночас, і для вироблення правових норм, і для їх виконання необхідним є досягнення суспільного консенсусу» [4].

Поглиблення нелінійних процесів розвитку світ-системи в умовах суспільної транзитивності через здійснення економічного, політичного та морального впливу, а іноді й тиску, міжнародних акторів, заострення

проблематики урегулювання збройних конфліктів, перетворення демократичних держав в авторитарні, що може призвести до «великого кладовища роду людського», вивело дослідження ролі міжнародних організацій в існуванні сучасної цивілізації в епіцентр наукових розвідок.

У дослідженнях американських вчених Р. Кохена і Дж. Найя зазначається, що, міжнародні організації є не просто самостійними акторами міжнародних відносин, які діють незалежно, а й активними провідниками власних інтересів, здатними виявляти проблеми міжнародного характеру і виносити їх на розгляд світової спільноти. У зв'язку з цим, міжнародні організації створюють можливості формування коаліцій між різними державами, що, на думку науковців, особливо важливо для найменш розвинутих країн, які не здатні повноцінно підтримати широкомасштабні міжнародні зв'язки і розвивати коаліційні відносини один з одним [5, с. 34]. Тривалий час у міжнародних відносинах панувала думка про те, що достатньо виділити країнам периферії фінансовий ресурс у пріоритетні галузі держави для забезпечення її економічного зростання. Такий підхід поширений у дослідженнях багатьох вчених, зокрема американський економіст П. Самуельсон вважав, що економічно відсталі країни самі не в змозі «самостійно стати на ноги», оскільки їх виробництво перебуває на такому низькому рівні розвитку, який не дозволяє налагодити економіку і створити капітал, необхідний для підвищення загального рівня життя [6, с. 5–49]. Такий підхід був актуальним і виправданим для країн післявоєнної Європи, які були приблизно на одному рівні соціально-економічного розвитку, проте досвід надання фінансової допомоги країнам «третього і четвертого світу» у сучасних умовах показав, що принципи «плану Маршала» у них не призвели до зростання обсягів і темпів економічного розвитку, а в окремих країнах стали причиною поглиблення соціальної нерівності та виникнення збройних конфліктів і громадянських воєн.

Останні зміни, що відбуваються у суспільстві, вказують і на глибинні трансформації економічної сфери світ-системи, які потребують системного філософського аналізу. З проголошенням четвертої технологічної революції, коли у багатьох галузях науки і техніки лідирують країни ядра світ-системи, які є учасниками та організаторами більшості міжнародних організацій та інституцій, виникає необхідність якісно нової філософської рефлексії внутрішньої та зовнішньої глобальної політики акторів міжнародних організацій. Під впливом глобалізаційних процесів та безпрецедентного розвитку науки і техніки у ХХІ столітті відносини між міжнародними організаціями та країнами периферії світ-системи мають змінитися. Зрозуміло, що взаємодія між країнами ніколи не стане ідеальною, як свого часу передбачав І. Кант, проте, якщо розглядати вплив міжнародних організацій виключно у лінійному вимірі, то держави, які його зазнають, ніколи не зможуть уникнути збройних конфліктів та фінансових санкцій.

Саме уникнення збройних конфліктів і недопущення знищення сотень і тисяч людей стало основною метою діяльності багатьох міжнародних організацій. Після закінчення Другої світової війни 70 років тому була заснована Організація Об'єднаних Націй (ООН), ключовою метою діяльності якої було недопущення

розпалювання нових військових конфліктів та протистоянь. Проте, незважаючи на задекларовані країнами-учасниками ООН цілі, у світі постійно спалахують нові та розгоряються старі конфлікти. Виникнення та розпалювання таких конфліктів досить часто пов'язане з геополітичним протистоянням і відстоюванням власних інтересів політичних акторів в окремих регіонах планети або незначною зацікавленістю країн ядра світ-системи в урегулюванні конфліктів в окремих країнах периферії.

Слід відмітити, що на сьогодні в умовах суспільної транзитивності та зростання глобалізаційних процесів конфлікти у країнах периферії світ-системи вийшли на новий виток загострення. У багатьох країнах (Афганістан, Камерун, Нігер, Нігерія, Сирія та ін.) після нетривалого перемир'я, воюючі сторони знову ініціюють війну, а міжнародні організації прагнуть підтримати ту сторону, яка є для них політично та економічно вигідною. Більше того країни ядра світ-системи, керуючись геополітичними та макроекономічними чинниками, також втручаються у вирішення конфліктів із вигідної для них сторони. Країни-учасниці збройних конфліктів, зазвичай, не враховують, що, хоча участь у них беруть військові, найбільше страждає мирне населення і гинуть діти.

У процедурі вирішення збройних конфліктів ООН домінуючу роль відіграють дискусії щодо загострення військових ситуацій в окремих регіонах світу, які безсумнівно мають сенс і спрямовані на вирішення та подолання військових конфліктів та пов'язаних із ними гуманітарних катастроф. Проте, прийняття конкретних документів досить часто блокується країнами-учасниками Ради Безпеки ООН, які мають право вето відповідно до установчих документів організації. Наприклад, свого часу Росія заблокувала резолюцію Ради щодо заборони військових польотів над Алеппо у Сирії, що призвело до повного руйнування 22 об'єктів світового спадку ЮНЕСКО, 40 тисяч житлових будинків, тисячі шкіл та значної кількості інших об'єктів соціальної інфраструктури. За різними підрахунками в Алеппо загинуло від 21,5 до 31,3 тисяч людей. За даними моніторингової організації Сирійської мережі прав людей (SNHR) близько 3 тисяч людей загинуло внаслідок російського бомбардування Алеппо [7]. Таким чином, через постійні суперечки у Раді Безпеки ООН багато необхідних ініціатив не можуть бути реалізовані.

Досить часто міжнародні організації, такі як Рада Безпеки ООН та ОБСЄ, які залучені для вирішення збройних конфліктів, надають пропозиції щодо врегулювання конфліктів шляхом укладання так званих протоколів урегулювання та здійснення конституційних реформ, що тягне за собою зміну статусу відповідної території. Зазвичай міжнародні організації у таких ситуаціях діють за одним визначеним принципом, а тому їх дії не завжди є ефективними. Проте, у деяких випадках скоординована діяльність співробітників міжнародних організацій приносить користь, однак це залежить від вміння і можливості правильно визначити джерело збройного конфлікту, його суть, а не обмежуватися лише зовнішніми вимогами сторін.

Виникнення та вирішення таких ситуацій свідчить про політичний вплив міжнародних акторів на поглиблення нелінійності та нерівномірності розвитку світ-системи. Однак, роль міжнародних організацій в урегулюванні

сучасних міжнародних конфліктів є недостатньою, прикладом цього є численні збройні конфлікти у таких країнах як Афганістан, Нігерія, Сирія, Сомалі та ін., які так і не врегульовані на сьогоднішній день, при тому що міжнародні організації постійно заявляють про необхідність дотримання норм міжнародного права, принципу невтручання та урегулювання протистояння шляхом переговорів.

Внутрішньополітична ситуація у ряді країн (Буркіна-Фасо, Гвінея-Бісау, ЦАР) ускладнюється перебуванням при владі військових, а в окремих країнах (Сомалі) – ісламістів, які стають настільки реальною силою, що користуються найбільшим впливом на всі аспекти соціально-політичного життя. Наприклад, у Сомалі таке посилення закінчилося суцільною ісламізацією держави, що не отримала підтримки значної кількості населення, а призвела до нових збройних конфліктів та відродження старих. Тому для підвищення ефективності впливу міжнародних організацій у врегулюванні збройних конфліктів постає питання про необхідність дієвого реформування їх діяльності.

Водночас з кінця минулого століття у деяких країнах периферії світ-системи та на інших територіях актори міжнародних організацій ініціюють курс на економічну лібералізацію. На думку представників міжнародних організацій, такий курс дасть можливість подолати протиріччя і труднощі економічного розвитку, які виникли у зв'язку з надмірним втручанням держави в економіку. Такі програми у країнах периферії світ-системи (Гамбія, Гвінея, Еритрея, Південний Судан, Судан та ін.) розробляються за участю Міжнародного валютного фонду (МВФ) з метою фінансової стабілізації та структурної адаптації. Однак, на сьогоднішній день в умовах глобалізації та четвертої промислової революції, досягнення якої є недоступними країнам периферії світ-системи, кредитні та консалтингові механізми МВФ у співпраці з найбільш бідніми країнами світу є неадекватними економічній ситуації, яка у них склалася, і вимагають нової парадигми фінансових відносин. З одного боку, це створює передумови не лише для ефективної побудови нової фінансової системи, а й безкризового її функціонування. Проте, з іншого боку таке нав'язування фінансових механізмів управління у країнах периферії призводить до виникнення та загострення соціальної напруги, політичного популізму, а іноді до збройного конфлікту. При цьому стратегічний план МВФ не передбачає для найбільш бідних країн впровадження результатів четвертої промислової революції, які могли б пришвидшити та покращити розвиток сільського господарства або приватного бізнесу. Наприклад, у багатьох країнах Чорної Африки (Гамбія, Гвінея-Бісау, Сьєрра-Ліоне, ЦАР, Південний Судан та ін.) при здійсненні стратегічних планів, які впроваджував МВФ, головна увага приділялася фінансовій сфері, у першу чергу, різкому скороченню витрат на державні установи, поступовій відмові від державного субсидювання, удосконаленню податкової системи з метою послаблення оподаткування для тих підприємств, які здатні збільшити частку виробництва, спрощенню банківської політики для отримання більшої кількості вкладів від населення [8].

Проте в окремих країнах постколоніальної Африки нові режими пропонували покращити економічний стан

за рахунок добування корисних копалин на територіях цих країн (Південний Судан, Судан, Республіка Конго). Однак, проведення розвідувальних робіт та створення необхідної інфраструктури для облаштування родовищ потребує значних інвестицій, у яких міжнародні організації та інституції можуть бути зацікавлені лише у випадку отримання таких корисних копалин або значних прибутків з них. Водночас встановлення військових режимів у країнах периферії лише послаблює та погіршує економічне становище та веде до поглиблення нелінійності розвитку світ-системи. Заразом невиконання вимог МВФ та інших міжнародних фінансових акторів призводить до неотримання або призупинення надання фінансової підтримки, а виплати відсотків по уже наданих кредитах стають непосильним тягарем для країн периферії. Непопулярні заходи уряду з метою погашення відсотків кредитів ведуть до зростання безробіття, втрати кваліфікованої робочої сили, яка виїжджає до країн напівпериферії та ядра світ-системи, зниження якості освіти та кількості здобувачів освіти.

Такі країни по замкненому колу відтворюють своє скрутне становище: низькі доходи гальмують накопичення, що обумовлено низьким рівнем продуктивності праці і, як наслідок, знову низькі доходи і відсутність накопичень. «Хибність» цього кола посилюється швидкими темпами зростання населення. Наслідком є бідність і економічна відсталість [8]. Нестача фінансового ресурсу, відсутність новітніх технологій, несприятливі кліматичні умови, висока народжуваність

не лише не дають змоги країнам периферії світ-системи перейти до когорти країн напівпериферії, а призводять до нестачі продуктів харчування, питної води та медикаментів.

Недотримання пропозицій міжнародних фінансових організацій та посилення ролі політичних сил, які не влаштовують своїми діями міжнародних акторів, призводить до введення економічних санкцій, внаслідок яких соціально-економічна напруга лише посилюється. У кінці ХХ століття за неотримання фінансової політики, запропонованої у стратегічних планах МВФ, багато країн Африки були позбавлені міжнародної фінансової підтримки, а окремі з них, наприклад Судан і Сомалі, були оголошені країнами які «не проявляють прагнення до співробітництва». Водночас слід відмітити, що незважаючи на недостатню та низьку ефективність використання кредитних коштів, у країнах периферії світ-системи простежуються диверсифікація промисловості та сільського господарства (таблиця 1). Проте отриманих коштів цим країнам не вистачає для оплати відсотків та сплати отриманого кредиту, тому виникає необхідність в отриманні нового. Таким чином, країни периферії потрапляють у «хибне» коло зовнішньої заборгованості.

Отже, надання фінансової макропоміги від міжнародних фінансових організацій не спроможне вирішити проблему соціально-економічного розвитку країн периферії, а тим більше переходу їх до постіндустріального розвитку з використанням досягнень четвертої промислової революції. Широке введення в

Таблиця 1.

Аналіз наявних можливостей щодо погашення зовнішніх боргів та розвитку власної економіки у країнах периферії [9; 10; 11].

Країни	ВВП у номінальному виразі за 2017 рік (дол. млрд.)	ВВП за паритетом купівельної спроможності			Населення за межею бідності, %	Сільське господарство у ВВП, %	Промисловість у ВВП, %	Непогашені покупки і займи, дол. млрд.	Непогашені кредити за 6 місяців за 2016 р., дол. млрд.
		2016 р. (дол. млрд.)	2017 р. (дол. млрд.)	2017 р. у %					
Гамбія	0,89	3,42	3,60	–	61,3	33	8,7	0,43	–
Гвінея-Бісау	1,04	2,92	3,14	–	63,9	55,7	13,2	1,1	–
ЦАР	1,59	3,19	3,37	–	дані відс.	56,4	14,9	0,47	–
Ліберія	2,04	5,85	6,10	–	80	62,7	6,4	0,34	–
Півд. Судан	2,5	20,7	18,7	–	50,6	дані відс.	дані відс.	38	дані відс.
Того	4,17	12,2	12,9	–	32	45,7	21,4	1,64	–
Сьєрра-Леоне	4,54	10,9	11,5	–	70,2	51,5	14,9	1,13	–
Еритрея	4,67	8,78	9,38	–	50	11,6	30,6	1,03	–
Гвінея	6,74	24,4	26,5	–	47	20	37	0,27	–
Нігер	7,18	20,4	21,8	–	63	39	16,3	1,34	–
Руанда	8,28	22,8	24,6	–	44,9	33	16	3,61	–
Республіка Конго	8,55	29	28,6	–	46,5	3,9	69,8	4,23	–
Сомалі	17,5	18	18,7	–	60,8	60,2	7,4	2,94	0,32
Судан	81,4	178	187	0,15	9	44,5	45,3	36,3	1,32

промисловість коштів акторів міжнародних організацій може спричинити підпорядкування економіки країни великим зарубіжним корпораціям або виникнення непомірної суми відсотків за користування наданими кредитами. Крім того, залучення таких конструктивів призводить до посилення впливу міжнародних організацій на внутрішню і зовнішню політику держави, при цьому країни периферії так і залишаються слабозвинутими аграрними країнами, що призводить до поглиблення нелінійності розвитку світ-системи. При цьому механізм вето у Раді Безпеки ООН, залежність міжнародних організацій від рішень сильніших країн ядра світ-системи обмежує їх потенціал у врегулюванні збройних конфліктів та наданні фінансової підтримки, така ситуація вимагає реформування міжнародних інституцій. Водночас на етапі переходу країн ядра світ-системи до четвертої промислової революції, розв'язати проблеми економічного розвитку країн периферії шляхом переходу до лібералізації економіки, обмеження впливу держави у господарську діяльність, приватизації державних підприємств не можливо без значного фінансового ресурсу, політичної та економічної стабільності держави.

Список використаних джерел

1. Кант И. К вечному миру / Иммануил Кант // Кант И. Сочинения в 6 т. – Т.6. – М: Букинистическое издание, 1966. – С.257–309.
2. Кант И. Метафизика нравов / Иммануил Кант // Кант И. Сочинения в 6 т. – Т.6. – М: Букинистическое издание, 1966. – С.310–543.
3. фон Хайек Ф. Дорога к рабству / Фридрих Альберт фон Хайек. – М: Новое издательство, 2005. – 264 с.
4. Ковтун Н. М. Воля як основа соціальної активності пасіонарія у контексті концепції етногенезу Льва Гумільова / Наталя Михайлівна Ковтун // *Studia politologica Ucraino-Polona*. – 2013. – №3. – С.132–138.
5. Keohane R., Nye J. Power and Interdependence / Robert Cohen, Joseph C. Nye // «HarperCollinsPublishers». – 1989. – P.350.
6. Samuelson P. Economics: An Introductory Analysis / Paul Anthony Samuelson. – New York: McGraw Hill, 1951. – P.656.
7. UN has to Ensure the Safety and Fate of IDPs from Aleppo's Eastern Neighborhoods [electronic resource] // Syrian Network for Human Rights. – 2016. – E-resource. Access mode: <http://sn4hr.org/blog/2016/11/30/29832/>
8. Венцель Н. В. Концептуальні засади соціально-філософського аналізу феномену економічної відсталості / Наталя Венцель // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2017. – №1 (83). – С.20–25.
9. Годовой отчет МВФ 2017. Содействие всеобъемлющему росту [Электронный ресурс] // Международный валютный фонд. – 2017. – Режим доступа: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2017/eng/pdfs/AR17-RUS.pdf>
10. IMF country information [electronic resource] // International Monetary Fund. – 2018. – E-resource. Access mode: <http://www.imf.org/en/Countries>
11. World Economic and Financial Surveys World Economic Outlook Database [electronic resource] // International Monetary Fund. – 2018. – E-resource. Access mode: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2018/01/weodata/weoselagr.aspx#a110>

References

1. Kant I. K vechnomu miru / Immanuel Kant // Kant I. Sochinenija v 6 t. – Т.6. – М: Bukinisticheskoe izdanie, 1966. – S.257–309.
2. Kant I. Metafizika нравов / Immanuel Kant // Kant I. Sochinenija v 6 t. – Т.6. – М: Bukinisticheskoe izdanie, 1966. – S.310–543.
3. fon Hajek F. Doroga k rabstvu / Fridrih Al'bert fon Hajek. – М: Novoe izdatel'stvo, 2005. – 264 s.
4. Kovtun N. M. Volja jak osnova social'noi' aktyvnosti passionarija u konteksti koncepcii' etnogenezu L'va Gumil'ova / Natalija Myhajlivna Kovtun // *Studia politologica Ucraino-Polona*. – 2013. – №3. – S.132–138.

5. Keohane R., Nye J. Power and Interdependence / Robert Cohen, Joseph C. Nye // «HarperCollinsPublishers». – 1989. – P.350.
6. Samuelson P. Economics: An Introductory Analysis / Paul Anthony Samuelson. – New York: McGraw Hill, 1951. – P.656.
7. UN has to Ensure the Safety and Fate of IDPs from Aleppo's Eastern Neighborhoods [electronic resource] // Syrian Network for Human Rights. – 2016. – E-resource. Access mode: <http://sn4hr.org/blog/2016/11/30/29832/>
8. Vencel' N. V. Konceptual'ni zasady social'no-filosofsk'ogo analizu fenomenu ekonomichnoi' vidstalosti / Natalija Vencel' // *Visnyk Zhytomyr's'kogo derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka*. – 2017. – №1 (83). – S.20–25.
9. Godovoj otchet MVF 2017. Sodejstvie vseob'emljushhemu rostu [Elektronnyj resurs] // *Mezhdunarodnyj valjutnyj fond*. – 2017. – Rezhym dostupu: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/2017/eng/pdfs/AR17-RUS.pdf>
10. IMF country information [electronic resource] // International Monetary Fund. – 2018. – E-resource. Access mode: <http://www.imf.org/en/Countries>
11. World Economic and Financial Surveys World Economic Outlook Database [electronic resource] // International Monetary Fund. – 2018. – E-resource. Access mode: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2018/01/weodata/weoselagr.aspx#a110>

Ventsel N. V., postgraduate student of the Department of Philosophy of the Ivan Franko Zhytomyr State University, lecturer of the Department of Social and Humanitarian Sciences of the Public Institution «Zhytomyr Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education» (Ukraine, Zhytomyr), n.ventsel@ukr.net

Socio-philosophical analysis of the activities of international organizations in the context of deepening non-linearity of the world-system development

The article analyzes the transformation of the activities of international organizations in the situation of nonlinearity in the development of the modern world-system. The study examined the social significance of the activities of international organizations, for example, the United Nations, the Organization for Security and Cooperation in Europe and the International Monetary Fund. Along with this, in the article, based on the socio-philosophical analysis of the activity of international organizations in the area of overcoming armed conflicts, leveling extremism and terrorism, overcoming the economic backwardness of the countries of the periphery of the world system, seeking answers to the challenges of the fourth industrial revolution, justified the necessity of urgent reform of the mechanisms of international cooperation in conditions of increasing transitivity of the world-system.

Keywords: global problem, globalization, armed conflict, international organizations, world-system, society.

***

УДК 159.955

Гальченко М. С.,
кандидат філософських наук, директор,
Інститут обдарованої дитини НАПН України
(Україна, Київ), halchenko@yahoo.com

ІННОВАЦІЙНИЙ ЗМІСТ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО МИСЛЕННЯ: ЗМІСТ І СТРУКТУРА

Досліджується проблема постмодерного мислення в сучасній культурі пізнання і філософування. Головна характеристика постмодернізму – суб'єктивізм, з позицій якого критикується теорія істини, соціальність, держава, історія, культура, політика тощо. Суб'єктивність постмодернізму обумовлює ризичну відмову від ідей цілого, універсального, абсолютного, від «гранд-нарративів», як і від аналітичних процедур пошуку смислу. Для постмодерніста мислення, зазначає автор, – це кожного разу нове мислення, завдяки якому людина може змінити себе.

Ключові слова: постмодернізм, мислення, дискурс, нарратив, традиція, плуралізм.

Особливості мислення формують і визначають різні умови. При осягненні дієвих в сучасній культурі інтелектуальних парадигм привертає увагу постмодерний філософський дискурс. В його контексті